

KVELDÚLFUR
BERGMÁLID
GANGLERI

XXXI

Kveldið þess

1. Blad

Þriðjudaginn, 25. nóv.

1890.

Stättvættur lesendur!

Nú kemur yður fyrri sjónir blað það, sem
við er skilum til að verði oss og yður til skammt-
unar i vetur; en gagn það, sem við vonum að það
gjafi, er að mestu leyfi komið undir þér, að hvers
og einn, sem vill vera með oss í állu ~~þess~~ er leyfi
að þér, að blað þetta noti vefti og viðgangi; leggi
til lit sítt og þröppa eftir þér sem á loftur hans
framaðs leyfa. Þess vegna hefur sjón þú
og samant, að verði blót, í litra stefnu og við hugo
um oss þetta, hafa á margan hátt gjört gagn,
nefndlega orðið til menntunar, frótleiks og skammt-
unar; þau hafa glöta lestrarfejen og menntalíngun
hjá ungum mönnum og gefið þeim kost á að
lata skólanir sínar í ljósi á ýmsan hátt, sem þeir
annars menndu hafa látið ógjört; þau hafa jafn-
vel fengið en þrenud dag blót, þess þátt í ástauði
þeirra hjeroda, sem þau hafa átt leiuna í: benti á
ýmsar galla og leitast við að ráða bót á þeim;
þau hafa vakið máls á ýmsu, sem áður hefur legið
í dái og hvast menn til að endurséja það, sem
gallid hefur fyrir ódugnat og sláðastapi ýmsara
manna, enda er það og skylda þeirra. Þetta
hófum við ísett oss, að skyldi vora tilgangur og stefna
þessa litla blots, er hér kemur fyrir sjónir og von-
um yður þér, að það verði ekki beirjót til ónýs. Það
er ei heft, í stuttu máli, að telja upp alla þá kosti,
sem þesskonar blót geta hafa í för með sér, þeir
sjáðs ekki glögglega fyrir en þau hafa þess til starfa
en, sem sagt, geta vorkannir þeirra orðið til framfara, fró-
leiks og skammtunar; og til þess, að þau nái þessum
tilgangi iðheimtist, að þeir, sem í þau rita, sjú lífrir
framfara menn, er þess vorkann þátt í þessum miðim-
aus; þeir menn, sem ekki hugsa sáningis um að „vera með“

i öllu því, er til umbóta horfir, heldur og að vilja
vora þar fremstir í flókki, og er það vita skuld, að
þeir hinar sömu þurfa að vora all vel menntaðir til
þess, að því fremur eigi vora um að niðgjörðin þeirra
götu hafi oruleg áhrif; en þar vör vitum, að alþýðamanna
er ekki á hán menntunastigi, þó vortum vör þess er
að hlata þessu berist hæfilegar og fullkomnar niðgjörðir
og skulum því vora þar til hvarjum þeim, sem vill
þvína líta á að skrepa í það, með því vör öllum, að það
þeymi að geta orðit þingum mönnum undirbúning
ur til þess, að þeir fengju þess til að lata þrotanir
sinar opinberlega í ljósi, í þessum almennum dagblöð
um.

Vör gætum glatt lesandur blaðsins með því, að það er
mí þegar hirt að fá svo margar góta málum, að vör þreyotum
því, að það geti með tilgangi sinnum, epli því, sem áður er vort, og
þó blót, á þá átt sem vör hugum oss þetta, sju þýr í byggðarlagi
lítt þess, þó gætum vör sagt yður það, að í norðurlandi vör þau
almennum, þrífast vel og vör að götum nosum; — Því skyldu
þau ekki geta vort það þýr líta.

F. og H.

Samtal.

Þrældúlfur: „Skyldi mig þá á undrast að geta gjört því byggðar-
lagi nokkurs gagn, sem ég hef áfornt að þessu um.“

Egír: „Því, í skollanum, epli þú gjörir það ekki. Þaru uppi
eynum skal ég segja þér það í samleiða, að þú ert skyldur
ur til að vinna gagn, ef þú annars ertar þess erri að
þafna, því hefti legar, undir nafni. Þú manst líklega
epli því, að hjartkur var í gamla Karlinum, sem þú
heftir epli.“

Þv.: „Ekki máttu mí gjöra mig órangar þröfur til míns
lagsmáts, og útning þíns, hvað nafni vort vort, þess
mí erri sem best, því, ég hef þess mí þetta nafn af því,
að það er nafn eins merkis annars í fornöldinni (landnáms tími)
og af því, að ég veit erri til að nokkur, í míni ófötu, hafi
þess þetta nafn áður. Ég hugsa erri til að geta lýst gömlu
um grettitöllum sta líta af erri mínum í anda
fornaldar ófgama, með því líta að ég sje erri þá forn-
öldinni að góta, vil erri horfa til bara, heldur í þing um
mig og áfram, allsvo máttu skilja, að mír hefti fullt þess
í get, að þú heftir lagt aman skilning í nafni. Þú veitst
s. d., að vortar aldar menn eru að rífa orkur mínum, svo sem

Eggestur Pálsson, Jón Bjarnason, Ólafur Ólafsson o. fl.
fyrir þessa galla, er þeir benda okkur á, og þótt í þeim-
um þeirra fimmst nokkur af öðrum, er þó talið verður sam-
leiri í þeim fálginum, og þar sem þessir gallar drottuna, heldir þú
mátt kalla hvelcl i hugokostum manna (að þú vörst
dotta), er eitthvort þesskonar, þangað vildi þú geta haft
þess til að koma síns og sílfur í lambaköp, erri sand einung-
is til að sundurbesa, heldur öllu þessum til þess, is verja manni
til umhugunar, sýna, með högvort, fram á gallana og benda
á með öð við þess.

Egir: "Þeg er nú svo gamall, sem á grónum má sjá og held ekki svo mikið
uppi míja mörum, þó hann sé sjálfvagt góður í sumum falli, má
þmislægt úta hann setja og sata að segja þessum míja þú gista
allt of lítið úr fornaöldinni (litnaðinannum), því þú izz þó ekki
að þú getir erri af henni lött. Þú lovir mér nýtsóm heilrodi fyrir
lífið af Sólon, Sócrates, Plató o. fl. sperringum fornaaldarinnar.
Þú finnur í fornaöldinni fagurt útmálat: orðheldni, starfestu, viljaprett
o. fl. af þeim deygðum, sem vör almennu er um erri um af autuþis af.
Þú finnur jafnall frá barnastu sjálf þess, þar sem þú ljemst þess með
öðrum börnum, að blómum í tíni forlebra þess, nokkur gull-
korn, sem þú sumpá vilt erri flegga aftur fyrir bærð á þess."

Kv: "Þú hefur, kunningi, nokkur til þess máls og er erri á mót
þess, að við talum þess um þetta efni síðar, en mi þó þú að þess
í öngum von um, að þú fái eitthvort lítilstáttar fram komst
til nýtsendar."

Egir: "Já, blésadur þess þú eptir þess sem fyrir augum þess og segtu
mér svo þessirinnar, þegar þú gengur hjrrua um hjó míja eptur."

Kv: "Þeg er nú að hugsa um að hafa þat síns og Yón heitum Þess, að
gista erri nema á öðrum bejunum, en samt klíft þú líka að
ganga hjá gards þessunganna, vörð þú fyrir míja, segja þess
svo þat í þessum, sem þú gylmst hafa leypsi til að segja þess, en
míja er nokkur vandr, þess þú þess míja erri um að öðlast nafn-
bótina: "Kjanta kind". Vörð mí þess á mótan."

Egir: "Farðu mí vel. Þeg óska þess gótra og langra lífdaga".

IX+x.

Þeg elska.

1. Þeg elska allt sem um er þess,
Þeg elska þat sem fagurt er,
Þeg elska líft; þú elska sníld,
Þeg elska þess leins hótin sníld.
2. Þeg elska allt sem eplis þess
þú elska þess og þessalag;
þú elska allt sem eplis þess

Jeg elska stoltanu karlmanna hug.

3. Og þig þu elska ottjórt mín;
þótt opt þú heyrir bössin þín
med eldi, frosti, ís og snjó,
þú átt samt blítu, fítt og ró.
4. Jeg elska hafsinu afl og vald;
Jeg elska sælbjard himin hjald;
Jeg elska stríðan elfar mid;
Jeg elska blítan fuglaklit.
5. Jeg elska mína eigin fjöt,
því í mír rennur sama blót.
Jeg elska vilja einstodunn;
Jeg elska gut og náungann.
6. Jeg elska hverja kreina sæl,
þu hatar lygi, fals og tál.
Jeg elska sjerhvörn sælskrivblett,
þu sorgunn hefur af mír ljett.
7. Jeg elska blessut börnin fítt,
Og blóm í sumargranni hlítt.
Jeg elska lífins óspillt fjör;
Jeg elska koss af blíðri vör.
8. Jeg elska söng, jeg elska vinn,
þú erki vilji eg heita svinn;
Jeg elska hóti ót og víf
Og allt, séu ledin manna líf
Þjetur eða Páll.

Franskelise sagón um bisedisredit:
"Þindindit veitir manni eldsneyti í eldum,
mjöl í mjóltunnuna, hveiti í hveiti stampum, pen-
inga í budluna, laustraust í sveitum, styrk
í líffarnum, ánægju á heimilid, fát á
börnin, skynseini í heilum og fjör sálka
líffano bygginguna."

G. G.

Blad þetta er stífað af Jóni Pálseyri á Stokkseyri, sem áskar
að lesendur þess sendi sjer ritgjörðir í þat, í tasea tíð.